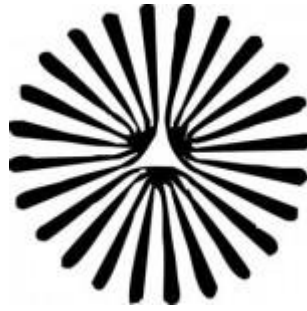

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه پیام نور
مرکز قم

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته الهیات معارف اسلامی
گرایش فقه و مبانی حقوق

عنوان

بررسی و تبیین دیدگاه فقها و حقوقدانان اسلام در خصوص بیمه و تامین اجتماعی

استاد راهنما :

دکتر رضا علی کرمی

استاد مشاور :

دکتر محمد رضا آقا جانی قناد

نگارنده:

مریم طرفی منیشدی

آذر ۱۳۹۸

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

استان قم

دانشگاه پیام نور
بسمه تعالی

تاریخ: ۹۸/۱۲/۱
شماره: ۵۵۹۹
پیوست:

صورتحجلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

آقای / خانم : مریم طرفی منشیدی

دانشجوی رشته : الهیات / فقه و مبانی حقوق

به شماره دانشجویی ۹۴۹۷۸۱۱۸۶

تبیین و بررسی دیدگاه فقها و حقوقدانان اسلام در خصوص بیمه و تامین اجتماعی

جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد نامبرده با حضور هیأت داوران در مورخ ۱۳۹۸/۹/۲۵ ساعت ۱۵ در محل مرکز قم برگزار و پس از ارزیابی پایان نامه مذکور به شرح زیر ارزیابی گردید.

نمره دفاع بر مبنای ۱۸	نمره دستاورد پژوهشی*	نمره نهایی
۱۷,۵	—	۱۷,۵
هفده و نیم	—	هفده و نیم
درجه ارزشیابی		

هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبه دانشگاهی	محل خدمت	کد استادی	امضا
استاد راهنما	دکتر رضا علی کرمی	استاد	قم	۴۰۶۶۵	ط
استاد مشاور	دکتر محمد رضا آقا جانی قناد	استادیار	قم	۴۸۴۴۰	شهباز
استاد داور	دکتر علی سعیدی	استادیار	قم	۴۰۰۹۹۶	ع
نماینده تحصیلات تکمیلی	علی عروجی	کامیار	بسمه تعالی		ع

قم، میدان جهاد، میدان امام زاده
سید علی، خیابان ۶۰ متری
شهیدی پست.

نمره نامبرده بر اساس بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوط به دستاوردهای پژوهشی مستخرج محاسبه و در تاریخ نهایی شده است.

نام و امضای کارشناس پژوهشی مرکز

نمره دستاورد پژوهشی برابر دستورالعمل مربوط در مهلت مقرر پس از دفاع تعیین شده و توسط کارشناس پژوهشی محاسبه و امضای نهایی اعلام می گردد.

تلفن: ۰۲۵-۳۷۱۷۹۱۰۰
نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۸۰۱۳۸
کد پستی: ۳۷۱۸۵-۳۱۱

تعهد نامه اصالت رساله/پایان نامه

اینجانب مریم طرفی منشیدی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته تخصصی در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی که در تاریخ ۱۳۹۸/۹/۲۵ از پایان نامه خود تحت عنوان نقش آموزه سنت الهی در تربیت دینی با کسب نمره ۱۷,۵ دفاع نموده ام، بدینوسیله متعهد می شوم.

۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاورهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوط ذکر و درج کرده ام.

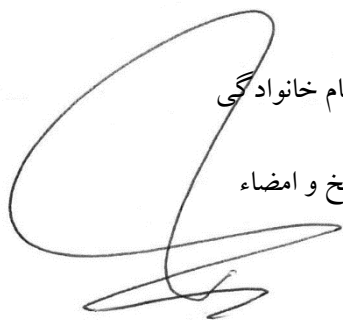
۲) این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ مقاله، کتاب، ثبت، اختراع و.... از این پایان نامه را داشته باشم، با ذکر نام استادان راهنما و مشاور و درج نام دانشگاه پیام نور اقدام خواهم کرد.

۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب حقوقی ناشی از آن را می پذیرم و همچنین دانشگاه پیام نور مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار کند و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی

تاریخ و امضاء

تقدیم به :

ای پدر از تو هر چه می گویم باز هم کم می آورم

خورشیدی شدی و از روشنائی ات جان گرفتم و در ناامیدی ها ناظم را

کشیدی و لبریزم کردی از شوق

اکنون حاصل دستان خسته ات رمز موفقیتیم شد

به خودم تبریک می گویم که تو را دارم و دنیا با همه بزرگیش مثل تو را

ندارد

و تو ای مادر، ای شوق زیبایی نفس کشیدن

ای روح مهربان هستی ام

تو رنگ شادی هایم شدی و لحظه ها را با تمام وجود از من دور کردی و

عمری خستگی ها را به جان خریدی تا اکنون توانستی طعم خوش

پیروزی را به من بچشانی

با سپاس از :

به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کلمه ایثار و از خودگذشتگان

به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبان است

به پاس قلب های بزرگشان که فریاد رس است و سرگردانی و ترس در پناهِشان به شجاعت می گراید

و به پاس محبت های بی دریغشان که هرگز فروکش نمی کند

بدینوسیله از زحمات استاد راهنمای محترم جناب آقای رضا علی کرمی

و استاد مشاور محترم محمد رضا قناد آقا جانی

و استاد داور محترم جناب آقای دکتر علی سعیدی سپاسگذاری می کنم.

فهرست مطالب

مقدمه	۱
فصل اول	۱
کلیات تحقیق	۱
بیان مسئله	۵
سوال تحقیق	۶
فرضیه های تحقیق	۶
جنبه نوآوری و جدید بودن تحقیق	۶
اهداف اصلی تحقیق	۶
اهمیت تحقیق	۶
فایده تحقیق	۷
نوع، روش، روش داده‌پردازی، روش گردآوری داده‌ها و ابزارهای تحقیق	۷
نوع تحقیق	۷
روش تحقیق	۸
روش داده‌پردازی	۸
روش گردآوری داده‌ها	۸
ابزارهای گردآوری داده‌ها	۸
فصل‌بندی تحقیق	۹
فصل دوم :	۶
تاریخچه بیمه	۶
گفتار اول :	۱۱
واژه شناسی بیمه	۱۱
۱. واژه بیمه در زبان فارسی	۱۱
۲. واژه بیمه در زبان عربی، انگلیسی و فرانسه	۱۱
۳. تعریف اصطلاحی بیمه	۱۲
بیمه گذار	۱۴

بیمه گر.....	۱۴
حق بیمه.....	۱۴
موضوع بیمه.....	۱۴
مبلغ بیمه ای.....	۱۵
نفع بیمه ای.....	۱۵
بیمه نامه.....	۱۵
فرانشیز.....	۱۶
گفتار دوم:.....	۱۷
پیدایش بیمه، پیشینه و سیر تحول آن.....	۱۷
منشا پیدایش بیمه.....	۱۷
فطرت.....	۱۷
نیازهای اجتماعی.....	۱۸
نیازهای اقتصادی.....	۱۸
پیشینه تاریخی و سیر تحول بیمه.....	۱۹
سابقه تاریخی بیمه در جهان.....	۱۹
روند تاریخی و تحول بیمه در ایران.....	۲۳
شباهت بیمه با پیمان برادری در اسلام.....	۲۴
فصل سوم:	۲۶
دیدگاه فقها و حقوقدانان اسلامی موافق قرارداد بیمه	۲۶
موافقین قرارداد بیمه و عقود معین.....	۲۸
گفتار اول: بیمه و عقد مضاربه.....	۲۹
گفتار دوم: بیمه و ضمان.....	۳۳
گفتار سوم: بیمه و هبه معوضه.....	۳۶
گفتار چهارم: بیمه و صلح.....	۳۷
گفتار پنجم: بیمه و مصالح مرسله و استصلاح.....	۴۰
گفتار ششم: قراردادهای بیمه‌ای.....	۴۳
گفتار هفتم: بیمه و عقود معین.....	۴۴

گفتار هشتم : بیمه و عقد صلح	۴۸
گفتار نهم : بیمه و تطبیق آن با جعاله	۵۱
گفتار دهم : بیمه و اصل صحت	۵۴
گفتار یازدهم : بیمه و اصل اباحه	۵۶
گفتار دوازدهم : بیمه و تامین اجتماعی	۵۸
مبحث سوم : طرفداران تفکیک در حلیت و حرمت بیمه	۶۱
گفتار اول : بیمه اتکایی (اعاده التامین)	۶۲
گفتار دوم : بیمه اتومبیل	۶۳
گفتار سوم : بیمه مسئولیت	۶۷
استفتائات مراجع معظم تقلید در باب بیمه	۶۹
حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مدظله العالی)	۶۹
آیت الله سید علی حسینی سیستانی	۷۰
آیت الله العظمی حسین وحید خراسانی	۷۳
آیت الله سید محمود حسینی شاهرودی	۷۴
حضرت آیت الله حاج شیخ محمدجواد فاضل لنکرانی (دامت برکاته)	۷۵
سید روح الله موسوی خمینی (ره)	۸۶
حضرت آیت الله علوی گرگانی	۸۷
آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی	۸۹
فصل چهارم :	۶۵
دیدگاه فقها و حقوقدانان اسلامی مخالف قرارداد بیمه	۶۵
مخالفین قرارداد بیمه	۹۵
گفتار اول : بیمه و التزام مالایلزم و ضمان مالم یجب	۹۶
گفتار دوم : بیمه و جهل به عوضین	۹۹
گفتار سوم : بیمه و تعلیق در عقد	۱۰۷
گفتار چهارم : بیمه و معامله غرری	۱۰۷
گفتار پنجم : عقد بیمه	۱۱۰
گفتار ششم : بیمه و ربا	۱۱۳

گفتار هشتم : پاسخ به دیدگاه مخالفین بیمه	۱۱۵
۱- پاسخ دیدگاه مخالفین بیمه و التزام مالایلزم و ضمان مالم یجب	۱۱۵
۲- پاسخ دیدگاه مخالفین بیمه و جهل به عوضین	۱۱۷
۳- پاسخ دیدگاه مخالفین بیمه و تعلیق در عقد	۱۱۹
۴- پاسخ دیدگاه مخالفین بیمه و معامله غرری	۱۲۲
نتیجه گیری	۱۲۶
منابع و ماخذ	۱۱۷
منابع	۱۶۳

چکیده :

موضوع بیمه از جمله موضوعات نسبتاً جدیدی است که دارای اقسام و اطیاف گسترده ای می باشد. سبب پیدایش بیمه بدان جهت بود که انسان بتواند راهی عملی برای حمایت خویش در مقابل حوادث و خطرهای بیاید. بیمه و نقش آن در زندگی انسان، معامله بیمه به عنوان یک موضوع مستحدث و جدید، مورد بررسی فقهی قرار گرفته است و با توجه به تقسیم بندی کلی که در مورد شکل و صورت بیمه، شده است، یعنی بیمه بازرگانی و بیمه تعاونی، دیدگاه فقیهان و اندیشمندان اسلامی، در مورد حکم فقهی بیمه متفاوت است. هدف پژوهش حاضر، تبیین و بررسی دیدگاه فقها و حقوق دانان اسلام در مورد بیمه و تامین اجتماعی بوده است. روش تحقیق کتابخانه ای و توصیفی و تحلیلی، عقلانی، حیاتی و وحیانی است. این پژوهش در صدد پاسخ به سوال اصلی: دیدگاه های مشهور فقهای اسلام در باب بیمه و تامین اجتماعی چیست؟ می باشد. یافته ها نشان داد که فقیهان و اندیشمندان اسلامی، اعم از شیعه و سنی، متفقاً به مشروعیت بیمه های تعاونی، فتوا داده اند؛ چون بیمه های تعاونی یا تبادلی، بر پایه نیکی و احسان بوجود آمده اند و یکی از اصول ادیان و حیاتی، دعوت به تعاون و همکاری در کارهای نیک است؛ اما در مورد بیمه های خصوصی یا بازرگانی، اعم از بیمه های اشیاء و اشخاص، اختلاف نظر وجود دارد، اکثر فقهای شیعه، بیمه اشیاء مانند: دزدی و آتش سوزی را صحیح و شرعی می دانند، اگر چه راه هایی را که پیموده اند، متفاوت است. در نتیجه می توان گفت که برخی فقها معامله بیمه را عقد مستقل و مشمول ادله صحت عقود دانسته و برخی عقد بیمه را از راه انطباق با عقود معهوده فقهی، مانند: ضمان، صلح، هبه و غیره تصحیح کرده اند. به عقیده ایشان همه اقسام بیمه، اعم از بیمه اشیا و اشخاص و مسئولیت مدنی صحیح هستند. نکته قابل ذکر این که فقهای شیعه، حتی الامکان سعی کرده اند که، اولاً حکم عقد بیمه را با عرضه بر عمومات و اطلاقات ادله عقود بیان کنند و اگر این ادله را عام ندیدند، تلاش کرده اند از راه عرضه بیمه و انطباق آن با عقود معین، حکم به مشروعیت عقد بیمه بدهند. اما فقهای اهل سنت، درباره بیمه گروهی حلال و گروهی حرام مثل ربا و قمار و گروهی قائل به تفضیل شده اند.

واژگان کلیدی : تامین، بیمه، تسامح و تساهل، تکافل، عقود، فقها، قرارداد

مقدمه

مبنای این تأسیس حقوقی و اجتماعی که امروز با تطورات خود صورتهای گوناگونی بخود گرفته است، در اصل براساس تعاون و تکامل اجتماعی و اشتراک هر فرد در سود و زیانهای دیگر افراد جامعه بوده است. (مصطفوی، ۱۳۸۹: ۳۰)

بعبارت دیگر، بیمه^۱ پدیده یی برخاسته از احساس فطری جامعه گرایی بشر بوده است و اعتراف به وحدت معنوی افراد یک جامعه، زیرا که:

چو عضوی بدرد آورد روزگار دگر عضوها را نماند قرار^۲

و براین اصل هرگاه فردی دچار صدمه و حادثه می شود که فوق تحمل عادی او باشد دیگران - یعنی افراد و اعضای دیگر اجتماع - هر یک بسهم خود یا بقدر توان خود در زیان های مادی او خود را سهم و شریک سازند و او را در زیر بار طاقت فرسا و گران بلای نورسیده تنها نگذارند.

این احساس فطری همیشه با یک تجربه اجتماعی همراه بوده و هر فردی باتجربه، منافع خود را در تعاون جمعی بیشتر و بادوامتر یافته است و طبق نظر گروهی از جامعه شناسان این تمایل به حفظ منافع فردی را در پناه چتر جامعه چه بصورت ابتدایی و ناقص جامعه کوچک خانواده و چه کاملتر از آن بصورت تیره و قبیله و دولت شهر و چه در جامعه کامل یعنی دولت ظاهر ساخته است. (همان: ۳۰)

^۱ - بیمه (Assurance) در لغت به معنای اطمینان با ضمانت یا حفظ و نگهداری در برابر خطراتی است که بیم وقوع آن می رود. این کلمه مشتق از کلمه بیم فارسی یا Bimea هندی (یا اردو) بمعنای ضمانت است.

بیمه در اصطلاح حقوقی عبارتست از توزیع و تحمیل خسارت و زیان ناشی از حادثه معین یا غیرمعین اتفاقی یا حتمی برای فرد یا افراد یا اموال و اشیاء به عهده شخص یا اشخاص غیرمتضرر.

^۲ سعدی، گلستان، باب اول در سیرت پادشاهان، حکایت ۱۰

تلاش و کوشش انسان برای اداره یک زندگی بهتر با آرامش و امنیت، بعد مهمی از تاریخ زندگی او را تشکیل داده است. او از گذشته های دور برای رفع نیازمندیهای خود^۳ به ضرورت همیاری و همکاری با هموعان خویش پی برده و برای دستیابی به این هدف، به زندگی اجتماعی روی آورده است. بیمه امروز نیز در حقیقت تجلی همان روح همکاری و تعاون است و بنابر این سابقه بیمه به معنای عام آن به اندازه سابقه پیدایش آدمی می باشد، ولی با این حال، از نظر آثار تاریخی، شاید اولین سابقه تاریخی بیمه مربوط به ۴۵۰۰ سال قبل از میلاد باشد که سنگ تراشان حوزه سفلی مصر بین خود صندوقی ایجاد کردند که به آنها اجازه می داد به هنگام وقوع برخی حوادث مصیبت بار و بلایای عظیم از کمک یکدیگر بهره مند شوند. (عرفانی، ۱۳۹۲: ۱۴)

آن گونه که در ((تلمود))^۴ نقل شده است: ((در قرون قدیم مرسوم بوده که هرگاه در کاروانی یکی از حیوانات باربر می مرد، حیوان دیگری به هزینه افراد کاروان تهیه می شد تا صاحب آن به تنهایی زیان وارد شده را تحمل نکند.)) (جباری، ۱۳۴۹: ۲)

یکی از قدیمی ترین انواع بیمه، بیمه دریایی بوده که بین دریانوردان فنیقی مرسوم بوده است (مجموعه مقالات و گزارشات امور بین الملل، ۱۳۷۳: ۴-۶) و شاید چینی ها اولین ملتی بوده اند که مقرراتی را در باربری دریایی و آبی رعایت می کردند. در آن موقع تجار چینی کالاهای خود را به وسیله چند کشتی حمل می کردند و چنانچه یکی از کشتی ها غرق می شد کشتی های دیگر کالاهای آن را به مقصد می رساندند. (شیبانی، ۱۳۵۲: ۲)

بیمه به معنای امروزی ابتدا در زمینه حمل و نقل شروع شد و گویا یک نوع معامله اعتباری در قرون وسطی مرسوم بوده است که موجب پیدایش بیمه باربری شده است. برخی سرمایه داران و صرافان به صاحبان کشتی و بازرگانانی که قصد خرید کالا و حمل آن از طریق دریا را داشته اند، نوعی بیمه وام به نام ((وام حوادث دریا)) پرداخت می کردند در قرارداد وام، گیرنده آن متعهد می

^۳ - به نظر برخی از دانشمندان پیوندهای اجتماعی و تشکیل جامعه نیز براساس رفع نیازمندی های انسان بوده

است. ر.ک. خداوندان اندیشه سیاسی، مایکل ب فاستر، ص ۷۸-۸۱.

^۴ Talmud، کتاب تعلیمات قوم یهود است که در قرن دوم میلادی نوشته شده است.

گردید چنانچه کشتی، کالا را سالم به مقصد برساند، علاوه بر اصل وام مبلغ قابل توجهی اضافه بر وام پرداخت کند و اگر کشتی یا کالا در دریا غرق شود، وام گیرنده از پرداخت وام معاف باشد. می توان گفت قسمتی از این مبلغ بهره وام و قسمت دیگر حق بیمه ای بود که برای خطر غرق کشتی و یا کالا دریافت می شد. (پیشین: ۵)

در طول چندین قرن، این گونه تأمین ها که شبیه بیمه امروزی بوده اند به منظور رونق تجارت در کشورهای مختلف رواج پیدا کرده اند. اولین و قدیمی ترین سند بیمه باربری که به دست آمده و هنوز موجود است، در سال ۱۳۴۷ میلادی در شهر «ژن» (قسمتی از ایتالیای کنونی) صادر گردیده است. (پیشین : ۱۹)

فصل اول

کلیات تحقیق

بیان مسئله

انسان از لحاظ مادی و معنوی و روانی به ویژه دارایی های او در معرض حوادث و پیش آمدها و ضرر و زیان است ، برخی از این ضرر و زیان ها زندگی را مختل ساخته و نیاز او به کمک دیگران را مضاعف می کند .

به طور مثال چنانچه خانه ای دچار آتش سوزی شود و مالک آن ناچار شود همه خسارات را شخصاً به تنهایی بپردازد، این امر ممکن است برای او بسیار سخت و دشوار باشد. اما اگر صاحبان بسیاری از منازل با همدیگر توافق نمایند که هر خانه ای که دچار حریق شود با همکاری همدیگر آن را بسازند هزینه مربوط به هر کدام خیلی کم خواهد شد. منشأ اصلی بیمه از این دیدگاه به نظر حس انسان دوستانه می باشد. لذا همواره بشر در طول تاریخ حیات خود به ابزارهای تأمین امنیت خودگرایش داشته و برای تحقق این هدف، خود و خویشان و اموال و کالاهای خود را با اتکا و اعتماد به پیوندهای خانوادگی و قومی از خطرات احتمالی حفظ کرده است.

در عملیات بیمه امروزی، هر یک از اعضاء براساس هزینه با خسارت محتمل مدت مورد نظر مبلغی پیشاپیش می پردازد. بدین ترتیب یک خانواده می تواند خود را در مقابل زیانهای اقتصادی که در نتیجه سوانح شخصی یا بیماری، مرگ، خسارت اموال و مخاطرات دیگر روی می دهد محافظت نماید.

بی شک دین مبین اسلام دینی است کامل و جامع که همه ابعاد اقتصادی اجتماعی سیاسی حقوقی و ... زندگی را تحت پوشش قرار داده و در رابطه با همه این ابعاد احکامی روشن و روشنگرانه و سعادت بخش دارد در این میان مباحث فقهی به جهت استنباط این احکام نقش مهمی را ایفا می کنند در دوره معاصر و پس از آنکه جهان اسلام با تمدن مغرب زمین و مدرنیته آشنا شد برخی از الگوها، ابزارها و دست آوردهای این تمدن به جهان اسلام منتقل شد که می بایست دیدگاه اسلام و به ویژه در بعد کاربردی آن که همانا فقاہت است تبیین گردد و در این پژوهش برآنیم تا پس از بررسی ابعاد بیمه و تأمین اجتماعی و دیدگاه ها و تئوریهای مربوط به آن دیدگاه های فقهی اسلامی را در این میان بررسی و تبیین نماییم.

سوال تحقیق

- ۱- دیدگاه های فقهای اهل سنت در باب بیمه و تامین اجتماعی چیست؟
- ۲- دیدگاه های فقهای شیعه در باب بیمه و تامین اجتماعی چیست ؟
- ۳- تشابهات و افتراقات این دو دیدگاه فقهای اهل سنت و شیعه در باب بیمه و تامین اجتماعی چیست؟

فرضیه های تحقیق

- ۱- از نظر فقهای اهل سنت ، بیمه و تامین اجتماعی از نظر فقه، امری شرعی است.
- ۲- فقهای شیعه ، بیمه و تامین اجتماعی از نظر فقه، امری شرعی است.
- ۳- از نظر فقهای اهل سنت و شیعه در باب بیمه و تامین اجتماعی تشابهات و افتراقات وجود دارد.

جنبه نوآوری و جدید بودن تحقیق

هر چند در باب احکام بیمه و تامین اجتماعی تحقیق ها و بحث های زیادی شده است اما طبقه بندی این دیدگاه ها و تبیین دیدگاه های مختلف و نیز جایگاه و حجم و وزن این دیدگاه ها تبلور نیافته است که در این پژوهش برآنیم که به این مهم پرداخته و دیدگاه های مشهور فریقین را مشخص نماییم.

اهداف اصلی تحقیق

- ۱- تبیین دیدگاه های مشهور فقه اسلامی در رابطه با بیمه و تامین اجتماعی
- ۲- تبیین اشتراکات و افتراقات علمای اهل سنت و شیعه در باب بیمه و تامین اجتماعی

اهمیت تحقیق

امروزه بیمه و تامین اجتماعی به یک موضوع عمومی و همه گیر تبدیل شده است ، بانکها ، شرکت ها، ادارات، کارمندان ... همه با این موضوع مهم در تعامل هستند. بنابراین تبیین احکام فقهی در این

زمینه ضرورت بسزایی دارد. که به جهت نیاز زمانه باید در اسرع وقت این احکام تبیین در اختیار مجریان و مدیران گذاشته شود.

فایده تحقیق

- ۱- شناخت نقاط قوت و ضعف الگوهای فعلی بیمه و تامین اجتماعی
- ۲- ضرورت بومی سازی الگوهای بیمه و تامین اجتماعی
- ۳- مشخص شدن وظایف و تکالیف دو طرف قرارداد بیمه و تامین اجتماعی

نوع، روش، روش داده‌پردازی، روش گردآوری داده‌ها و ابزارهای تحقیق

نوع تحقیق

نوع تحقیق کاربردی است.

پژوهش بنیادی

پژوهشی است که در جهت گسترش مرزهای دانش، بدون در نظر گرفتن استفاده علمی خاص برای کاربرد آن انجام می‌گیرد.

پژوهش کاربردی

پژوهشی است که استفاده علمی خاص برای نتایج آن منظور می‌شود و غالباً ترکیبی از جنبه‌های نظری و تجربی است.

پژوهش توسعه‌ای

هرگونه فعالیت منظم مبتنی بر دانش موجود حاصل از تحقیقات و یا تجارب است که به منظور تولید مواد، فرآورده‌ها، ابزار و فرآیندها و روش‌های جدید و با بهبود آن‌ها صورت می‌گیرد.

این پژوهش کاربردی است و برای شرکت های بیمه ، بانکها ، کارمندان و دادگاه ها و کشاورزان کاربردی و عملیاتی است اضافه بر آن جنبه های تئوریک آن می تواند برای پژوهشگران در این زمینه مفید و سودمند واقع شود.

روش تحقیق

روش تحقیق کتابخانه ای و توصیفی و تحلیلی است.

در این پژوهش از آیات و روایات و نظریات و فتوای علمای و نیز دیدگاه های تئوریک بعضی از تئوریسین ها استفاده شده است.

روش داده پردازی

روش داده پردازی توصیفی-تحلیلی است.

روش توصیفی: توصیف چگونگی امور نه چرایی آنها. توصیف گزارش گونه نتایج تحقیق.

روش تحلیلی: تبیین چرایی امور نه توصیف آنها. تبیین نتایج تحقیق با استفاده از استدلال، تحلیل و مقایسه ادله و نظریه ها.

در این پژوهش ضمن توصیف دیدگاه های مختلف به تحلیل و تبیین آنها پرداخته می شود.

روش گردآوری داده ها

روش گردآوری داده ها کتابخانه ای است.

در این پژوهش برای مطلع شدن از دیدگاه های مختلف به کتاب ها ، مجلات ، مقالات و سایتهای تخصصی مراجعه شده است.

ابزارهای گردآوری داده ها

کتابخانه ای: اینترنت ، نرم افزار ، کتاب چاپی ، مقاله ، منابع عربی ، منابع ترجمه شده

برای تکمیل این تحقیق و آگاهی از دیدگاه های مختلف فقهی فرق و مذاهب اسلامی سعی شده است از تمام ابزارهای موجود از جمله موارد مذکور در فوق استفاده شود.

فصل بندی تحقیق

فصل اول کلیات تحقیق می باشد که در آن به بیان مسئله ، ضرورت آن ، سوال و فرضیه و تعاریف پرداخته است.

در فصل دوم ، در این فصل سعی شده است به تاریخچه بیمه و چگونگی ورود آن به جهان اسلام پرداخته است.

فصل سوم: به ارائه دیدگاه های فقها و حقوقدانان اسلامی مخالف بیمه و تامین اجتماعی پرداخته می شود .

فصل چهارم: به ارائه دیدگاه های فقها و حقوقدانان اسلامی موافق بیمه و تامین اجتماعی پرداخته می شود .

فصل پنجم: نتیجه گیری فصول

در ضمن بررسی و تبیین و تحلیل دیدگاه های مختلف و دیدگاه های مشهور فقهای اسلام در باب بیمه و تامین اجتماعی انجام خواهد شد و در پایان نیز نتیجه گیری، پیشنهادات و مشکلات تحقیق مطرح خواهد شد.